

Pakiet „antyblackoutowy” - aktualizacja tzw. ustawy sieciowej (zagadnienia przyłączeniowe UC84)

W dniu 24 marca 2025 r. został opublikowany projekt ustawy zmieniającej Prawo energetyczne oraz niektóre inne ustawy UC84 („Projekt”) określany jako tzw. ustawa sieciowa. Planowane zmiany mają zmodyfikować procedurę przyłączeniową, ograniczyć zjawisko blokowania mocy przyłączeniowych przez projekty, które nie są realizowane, zapewnić lepsze wykorzystanie infrastruktury sieciowej, oraz poprawić transparentności przyłączeń. W dniu 12 listopada na stronach Rządowego Centrum Legislacji została opublikowana trzecia już aktualizacja Projektu modyfikująca poprzednie założenia.

Aktualizacja ma stanowić pierwszy krok w ramach tzw. „pakietu antyblackoutowego” – szerszej inicjatywy zmian regulacyjnych, które mają na celu zwiększenie poziomu odporności pracy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego na zakłócenia i awarie. W niniejszym dokumencie prezentujemy zarys najważniejszych zmian zawartych w Projekcie (po aktualizacji), które dotyczą obszaru przyłączenia do sieci.

Niniejszy materiał został przygotowany w celu poinformowania Klientów kancelarii o określonych istotnych zmianach w prawie polskim i nie stanowi on porady prawnej dotyczącej konkretnej sytuacji któregoś z Klientów i nie powinien być traktowany przez Klientów jako porada. W przypadku jakichkolwiek pytań związanych z przedstawionymi powyżej zagadnieniami prawnymi oraz ich możliwym wpływem na działalność gospodarczą danego Klienta w Polsce, prosimy o kontakt.

Zmiany w procedurze przyłączeniowej

Wniosek o określenie warunków przyłączenia

Zgodnie z założeniami Projektu, wnioski o określenie WP do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV będą mogły być składane również za pośrednictwem dedykowanego systemu informatycznego – jeśli wniosek o WP będzie kierowany do OSP lub OSD obsługującego co najmniej 100 tys. odbiorców. OS ma powiadomić podmiot ubiegający się o przyłączenie o kompletności wniosku lub zidentyfikowanych brakach w terminie 60 dni od dnia otrzymania wniosku. OS będzie również obowiązany do informowania o statusie rozpoznania wniosku co najmniej raz na 3 miesiące licząc od dnia otrzymania wniosku o WP (status dostępny w dedykowanym systemie informatycznym).

Nowa opłata za złożenie wniosku o WP

Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci powyżej 1 kV będzie zobowiązany wnieść na rzecz właściwego Operatora Systemu (OS), obok zaliczki, nowy rodzaj bezzwrotnej opłaty, tj. **opłatę za wniosek o WP**. Opłata za wniosek o WP ma zasadniczo pokryć koszty procesowania wniosku (również w sytuacji, gdy jest ostatecznie pozostawiony bez rozpoznania) i ma wynosić 1 zł za każdy kW mocy przyłączeniowej wskazanej we wniosku, jednak nie więcej niż 100 000 zł. W przypadku morskich farm wiatrowych opłata jest wnoszona za rozpatrzenie pierwszego wniosku o wydanie wstępnych warunków przyłączenia.

Podwyższenie zaliczki na opłatę przyłączeniową

Kwota zaliczki na rzecz opłaty za przyłączenie do sieci o napięciu powyżej 1 kV zostanie zwiększona z obecnej stawki 30 zł/kW mocy przyłączeniowej na 60 zł/kW mocy przyłączeniowej, a maksymalny limit wartości zaliczki ma zostać podniesiony do 6 000 000 zł (z dotychczasowych 3 000 000 zł).

Zaliczka nie będzie wymagana w przypadkach, gdy wniosek dotyczy kolejnej instalacji przyłączanej w ramach *cable pooling*, bez zwiększenia mocy przyłączeniowej (o ile dla danego punktu przyłączenia określono już wcześniej warunki przyłączenia), jak również w przypadku wniosku związanego ze zmianą parametrów technicznych instalacji.

Zabezpieczenie wykonania WP

Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci powyżej 1 kV, w terminie nie później niż 30 dni przed dniem zawarcia UP (wedle poprzedniej wersji Projektu – 60 dni od doręczenia WP), będzie zobowiązany złożyć **zabezpieczenie wykonania zobowiązań wynikających z WP** - w wysokości odpowiednio: 30 zł/kW mocy przyłączeniowej (w zakresie mocy do 100 MW) oraz 60 zł/kW mocy przyłączeniowej (w zakresie mocy powyżej 100 MW), jednak nie więcej niż 12 000 000 zł.

Dopuszczalną formą zabezpieczenia będzie: (i) kaucja na rachunku bankowym. (ii) gwarancja ubezpieczeniowa lub bankowa bądź (iii) poręczenie spółki z grupy kapitałowej wraz z oświadczeniem o poddaniu się egzekucji, spełniające wymagania określone w ustawie (w tym siedziba instytucji finansowej w państwie EOG oraz minimalny rating kredytowy na poziomie BBB/Baa2).

Złożone zabezpieczenie ulega zwrotowi w terminie 30 dni od pisemnego poinformowania OS przez podmiot przyłączany o:

- rezygnacji z wydanych WP w terminie 30 dni od ich doręczenia (rezygnacja skutkuje jednoczesną utratą ważności WP); albo
- zrealizowaniu wszystkich zobowiązań wynikających z umowy przyłączeniowej (UP), lub
- odmowy wydania WP lub zawarcia UP z powodu braku technicznych lub ekonomicznych warunków przyłączenia, lub
- rozwiązania bądź odstąpienia od UP, gdy do wykonania zobowiązań podmiotu przyłączanego nie doszło z przyczyn zawinionych przez OS.

W przeciwnym razie, tj. gdy nie dojdzie do zawarcia umowy o przyłączenie albo nastąpi rozwiązanie / odstąpienie nastąpiło z przyczyn innych, niż leżące po stronie OS – zwrot zabezpieczenia nie przysługuje.

Opisane powyżej rozwiązania w postaci opłaty za wniosek, zwiększonej zaliczki czy zabezpieczenia wykonania zobowiązań przyłączenia mogą okazać się czynnikiem motywującym do ostrożnego składania wniosków o WP oraz przeciwdziałania blokowaniu mocy przyłączeniowej przez inwestycje, które nie zmierzają ku faktycznej realizacji.

Oświadczenia zamiast tytułu prawnego i dokumentów planistycznych

Obecnie wnioski o WP dla źródeł powinny zawierać dokumenty potwierdzające tytuł prawny do nieruchomości, na których zlokalizowana ma być jednostka przyłączana, jak również dokumenty planistyczne (np. wypis z MPZP czy decyzja o warunkach zabudowy). Projekt zakłada rezygnację z domyślnego składania wskazanych dokumentów na etapie wniosku o WP. Nowa regulacja będzie wymagała, aby wnioskodawca złożył oświadczenie, że planowana inwestycja jest zgodna z MPZP / warunkami decyzji WZ oraz że posiada tytuł prawny do korzystania z nieruchomości. OS może żądać uzupełnienia wniosku o WP o powyższe dokumenty wyznaczając ku temu termin nie krótszy niż 21 dni. Wymóg ten zostanie rozszerzony o instalacje i urządzenia inne, niż źródła, co oznacza, że będzie miał zastosowanie również do instalacji odbiorczych i magazynów.

Skrócony termin ważności WP

Obecnie wydane WP są ważne przez 2 lata licząc od dnia ich doręczenia podmiotowi przyłączanemu. Zgodnie z Projektem, okres ważności wydanych WP ma zostać skrócony do 1 roku, za wyjątkiem inwestycji morskich farm wiatrowych.

Zmiana wydanych WP oraz możliwość ich ponownej weryfikacji

Wydane WP w okresie swojej ważności stanowią warunkowe zobowiązanie do zawarcia UP (dotyczy przyłączenia do sieci elektroenergetycznej lub ciepłowniczej; brak takiego zobowiązania w zakresie sieci gazowej). W okresie ważności WP na wniosek podmiotu przyłączanego OS będzie mógł dokonać zmiany wydanych WP w zakresie lokalizacji planowanej inwestycji (za wyjątkiem sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej), jednak wyłącznie do obszaru gminy lub gminy bezpośrednio sąsiadującej z terenem planowanej inwestycji. Możliwość zmiany lokalizacji nie dotyczy lokalizacji stacji elektroenergetycznej wchodzącej w skład instalacji przyłączanej.

Na etapie zawierania UP, OS będzie mógł dokonać ponownej weryfikacji istnienia warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia, a w przypadku stwierdzenia ich braku – odmówić zawarcia UP.

Termin na złożenie wniosku o rozstrzygnięcie sporu w razie odmowy określenia WP

Zakłada się wprowadzenie 6-miesięcznego terminu na złożenie wniosku do Prezesa URE o rozstrzygnięcie sporu w zakresie odmowy przyłączenia do sieci o napięciu powyżej 1 kV (dotyczy wszystkich rodzajów instalacji i sieci).

Umowa przyłączeniowa i wprowadzenie kamienia milowego w zakresie uzyskania niezbędnych zgód i pozwoleń

Proponowane zmiany zakładają wprowadzanie obowiązku uzyskania przez podmiot przyłączany stosowanych zgód i pozwoleń niezbędnych do realizacji co najmniej 80% mocy zainstalowanej elektrycznej instalacji wytwórczej lub magazynu energii objętych UP (50% w zakresie mocy zainstalowanej instalacji odbiorczych) w terminie:

- a) **24 miesiące** od daty zawarcia UP - dla modułów fotowoltaicznych, przekształtników, magazynów energii, jak również instalacji odbiorczych lub
- b) **36 miesięcy** od daty zawarcia UP - dla instalacji energii wiatrowej na lądzie i instalacji wytwarzania energii elektrycznej z biogazu oraz posadowienia transformatorów i rozdzielni elektroenergetycznych;
- c) **60 miesięcy** od daty zawarcia UP – dla instalacji niezbędnych do zasilania kolejowej sieci trakcyjnej oraz instalacji i budynków do kierowania ruchem kolejowym.

O pozyskaniu pozwoleń podmiot przyłączany powiadomić ma OS przed upływem powyższych terminów. Następnie, w terminie 60 dni, OS zawiadamia podmiot przyłączany o spełnieniu wymagań, lub braku ich spełnienia co powoduje wygaśnięcie UP z mocy prawa.

Projekt przewiduje możliwość jednorazowego wystąpienia z wnioskiem o wydłużenie terminu z powodu wystąpienia siły wyższej, o nie więcej niż 24 miesiące. Wniosek musi zawierać stosowne uzasadnienia potrzeby wydłużenia, dokumentację potwierdzającą zaawansowanie realizacji inwestycji. Wydłużenie wymaga złożenia dodatkowego zabezpieczenia finansowego (60 zł/kW, nie więcej niż 12 000 000 zł).

Jeśli niedochowanie terminów wynika z wystąpienia działania siły wyższej, podmiot przyłączany informuje o tym OS wraz z dokumentami potwierdzającymi wystąpienie siły wyższej oraz wskazuje okres do realizacji instalacji biorąc pod uwagę zaistniałe opóźnienia.

Elastyczna UP

Projekt wprowadza nowy rodzaj UP – „**elastyczną umowę o przyłączenie do sieci**”, gdy przyłączenie bez ograniczeń we wprowadzeniu i poborze energii wymaga rozbudowy sieci, a nie jest możliwe z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury. Elastyczna UP określać ma wymagany zakres rozbudowy. Ograniczenia we wprowadzaniu / poborze energii obowiązywać mają do czasu rozbudowy, jednak nie dłużej niż 3 lata od dnia zakończenia realizacji całości przyłączanego obiektu i uzyskania PnU, jeśli konieczne.

Konfigurowalna UP

Zgodnie z Projektem, jeśli przyłączenie bez ograniczeń we wprowadzaniu / poborze energii elektrycznej nie jest możliwe, mimo planowanej rozbudowy sieci, dopuszcza się zawarcie konfigurowalnej umowy o przyłączenie. Ograniczenia określone w UP, konfigurowalnej UP czy zawartej na ich podstawie umowy dystrybucyjnej (UD), mogą być zmienne w czasie i mogą odnosić się do zdefiniowanych zdarzeń lub parametrów związanych z pracą sieci, np.:

- a) przedziałów czasowych,
- b) parametrów pracy sieci w punkcie przyłączenia lub na danych obszarze,
- c) parametrów pracy instalacji podmiotów trzecich,
- d) poziomu rezerw dostępnych w systemie.

Ograniczenia mogą obowiązywać bezterminowo.

Obszary bez możliwości przyłączenia (poprzednio obszary preferowanej lokalizacji nowych źródeł OZE)

OS w planie rozwoju może określić obszary bez możliwości przyłączania nowych instalacji do sieci powyżej 1 kV. W takim przypadku, OS wskaże uzasadnienie braku możliwości przyłączenia oraz uwarunkowania niezbędne do zmiany charakteru tych obszarów.

Należy wskazać, że w poprzednio proponowanym brzmieniu Projektu, przewidywało się wprowadzenie 4 kategorii obszarów w zależności od perspektywy czasowej przyłączenia (tworząc tzw. kolorową mapę przyłączeń) oraz przeprowadzenie konkursu przyłączeniowego dla wstępnych WP wydanych dla konkretnych obszarów. Obecny (trzeci) tekst Projektu odchodzi od zakładanego obowiązku OS do wskazywania obszarów preferowanych lokalizacji nowych źródeł OZE, przeprowadzania konkursu przyłączeniowego oraz zawierania UP dla zwyczajnych ofert.

Konkursy nowych mocy przyłączeniowych OSP

Zgodnie z aktualną wersją Projektu, OSP może przydzielić moc przyłączeniową dla instalacji fotowoltaicznych, farm wiatrowych na lądzie lub magazynów energii elektrycznej na lata 2026-2028 dla nie więcej niż 2 stacji elektroenergetycznych, w drodze konkursów.

Zasady organizacji konkursów i procedur kwalifikacji ustala OSP po przeprowadzeniu konsultacji publicznych i ich uzgodnieniu z Prezesem URE. W wyniku kwalifikacji mają być wydane wstępne WP, uprawniające do udziału w konkursie. Na potrzeby określenia wstępnych WP nie sporządza ekspertyzy wpływu przyłączenia na sieć ani nie ustanawia się zabezpieczenia. Wydaje się, że wskazany proces ma za zadanie zweryfikować koncepcję procesu konkursowego (i wpływu na przychód regulowany).

Cable pooling nie tylko dla instalacji OZE

Projekt zakłada również wprowadzenie dawno postulowanych zmian w zakresie przyłączania kilku instalacji w jednym punkcie przyłączenia, czyli tzw. *cable pooling*.

Obecne przepisy wyraźnie dopuszczają cable pooling wyłącznie dla instalacji OZE. Usunięcie wyróżnienia OZE otwiera możliwość współdzielenia przyłączenia dla instalacji różnych technologii, choć w szczególności zmiana ta będzie korzystna głównie dla magazynów energii (finansowanych odrębnie od wiodącego źródła OZE). Zakłada się również usunięcie obowiązku wniesienia zaliczki na rzecz opłaty przyłączeniowej dla instalacji przyłączanej w ramach cable pooling oraz ograniczono zakres ekspertyzy wpływu przyłączenia na sieć (brak analizy rozprężowej). Projekt wyłącza stosowanie zasad cable pooling w przypadku miejsc przyłączenia odbiorcy końcowego.

Udostępnianie informacji przyłączeniowych przez OSP i OSD

Oprócz zmian w procedurze przyłączeniowej, Projekt wprowadzić ma nowe obowiązki po stronie OS. W szczególności, OSP oraz OSD obsługujący co najmniej 100 000 odbiorców zobowiązani są do uruchomienia powszechnie dostępnego systemu informatycznego, w którym będą zamieszczane informacje w zakresie przyłączenia, takie jak wskazane obecnie w art. 7 ust. 81 PE. Zakres udostępnianych informacji ma zostać rozszerzony o dodatkowe dane takie jak:

- nazwy podmiotów ubiegających się o przyłączenie instalacji, urządzeń lub sieci do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV, lokalizacji miejsc przyłączenia, mocy przyłączeniowej, rodzaju instalacji, urządzeń lub sieci, dat wydania warunków przyłączenia, zawarcia umów o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej i rozpoczęcia dostarczania energii elektrycznej
- wartości łącznej dostępnej mocy przyłączeniowej dla instalacji, a także planowanych zmian tych wartości w okresie kolejnych 5 lat od dnia ich publikacji, dla całej sieci;
- kryteriów stosowanych do obliczania przepustowości sieci elektroenergetycznej dostępnej dla nowych przyłączeń oraz możliwości elastycznego przyłączania na obszarach, na których występują ograniczenia przesyłowe.

Informacje mają być aktualizowane przez OSP co najmniej raz na miesiąc, natomiast przez OSD – co najmniej raz na trzy miesiące uwzględniając dokonaną rozbudowę i modernizację sieci oraz zrealizowane i będące w trakcie realizacji przyłączenia oraz zamieszcza je na swojej stronie internetowej lub systemie informatycznym.

Przepisy przejściowe

Omówione powyżej zmiany, o ile wejdą w życie w aktualnie proponowanym brzmieniu, będą miały istotny wpływ na praktykę zarówno podmiotów ubiegających się o przyłączenie, jak i Operatorów Systemów. Projekt przewiduje obecnie, że proponowane przepisy znajdą zastosowanie również:

- a) wobec WP, których ważność upływa po 6 miesiącach od dnia wejścia w życie zmian ale nie została zawarta jeszcze UP – należy uzupełnić zaliczkę do wysokości wskazanej na nowych zasadach oraz złożyć zabezpieczenie na wykonanie zobowiązań UP (odpowiednio, 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy w zakresie zaliczki i 60 dni od dnia wejścia w życie ustawy w zakresie zabezpieczenia, chyba że okres ważności WP upływa wcześniej, niż 6 miesięcy po wejściu w życie ustawy, w którym to przypadku zabezpieczenie uzupełnia się w ciągu 6 miesięcy od wejścia w życie ustawy);
- b) wobec WP złożonych ale nierozpatrzone przed dniem wejścia w życie zmian – należy wnieść opłatę za wniosek, uzupełnić zaliczkę do nowej wysokości oraz złożyć zabezpieczenie;
- c) w przypadku zawartych UP, w przypadku których termin przyłączenia przekracza 3 lata – należy uzupełnić zabezpieczenie w terminie 6 miesięcy od wejścia w życie ustawy.

W braku uzupełnienia zaliczki lub zabezpieczenia, odpowiednio, WP lub UP tracą ważność lub wygasają.

UP zawarte przed dniem wejścia w życie Projektu, wygasają z mocy prawa, jeśli podmiot nie zawiadomi o pozyskaniu niezbędnych zgód i pozwoleń w powołanych wyżej terminach, liczonych od daty wejścia w życie Projektu.

Zbyszko Wizner

Starszy Partner, radca prawny

☎ +48 608 420 801

✉ zbyszko.wizner@skslegal.pl

Tomasz Młodawski

Partner, radca prawny

☎ +48 600 871 096

✉ tomasz.mlodawski@skslegal.pl

Ewa Biniewicz

Prawnik, radca prawny

☎ +48 532 436 396

✉ ewa.biniewicz@skslegal.pl

Warszawa

Jasna 26, 00-054 Warszawa

T +48 22 608 70 00

F +48 22 608 70 70

E office@skslegal.pl

Katowice

Wojewódzka 10, 40-026 Katowice

T +48 32 731 59 86

F +48 32 731 59 90

E office.katowice@skslegal.pl

Poznań

Mickiewicza 35, 60-837 Poznań

T +48 61 856 04 20

F +48 61 856 05 67

E office.poznan@skslegal.pl

www.skslegal.pl